

onderstrepen dat bij uitstek de *Shaef-requirements* het buitengewoon moeilijk hadden gemaakt om in het bevrijde Zuiden krachten te formeren die aan luitenant-gouverneur-generaal van Mook ter beschikking gesteld konden worden. 'Betreffende de *Shaef-requirements* kan ik u zeggen', verklaarde jegens de Enquêtecommissie de Booy, minister van scheepvaart en visserij in het tweede kabinet-Gerbrandy en in het derde bovendien minister van marine en tot begin april '45 ook nog van oorlog,

'dat wij in het algemeen van *Shaef* slechts met de grootste moeite of niet gedaan konden krijgen mensen te werven en te oefenen voor de strijd in het Oosten. Het verhaal was altijd: wij moesten eerst helpen Duitsland te overwinnen, het Oosten kwam wel terecht! De Nederlandse regering was er op gesteld om troepen te werven en te oefenen die in het Oosten ingezet zouden kunnen worden; dat is altijd stelselmatig door *Shaef* tegengewerkt.'¹

★

Er deed zich bij de recrutering in het bevrijde Zuiden nog een tweede moeilijkheid voor: prins Bernhard, bevelhebber der Nederlandse strijdkrachten, en zijn staf hadden sterke weerstanden tegen het automatisch inschakelen van het oude leger-beroepskader. De prins gaf in dat opzicht uitdrukking aan gevoelens die vooral bij koningin Wilhelmina leefden. Veel waardering voor die officieren had zij nooit gehad en zonder in voldoende mate rekening te houden met de diepere factoren die in mei '40 de snelle nederlaag tegen Duitsland hadden bepaald, had zij de neiging, een aanzienlijk deel van de schuld voor die nederlaag bij dat kader te zoeken – vandaar ook dat zij zo grif geloof had gehecht aan de (onjuiste) mededelingen welke Somer haar begin '43 had gedaan over het gebrek aan waakzaamheid dat zich in de nacht van 9 op 10 mei '40 bij het Algemeen Hoofdkwartier zou hebben gemanifesteerd. Met dit alles willen wij niet ontkennen dat het kader in ons land (alsook de toenmalige kaders in landen als België, Frankrijk en Engeland) ernstige gebreken vertoonde; in de meidagen van '40 was gebleken, 'dat' (wij citeren de beste Nederlandse deskundige terzake, de militaire historicus

¹ Getuige J. M. de Booy, *Eng.*, dl. VIII c, p. 1350.